

5. Хартія Україна-США про стратегічне партнерство у редакції від 19.12.2008 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?reg=840_140

Степаненко М.

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ У НІМЕЧЧИНІ

У Статті аналізуються особливості розвитку партійної системи Німеччини у наш час.

Ключові слова: партійна система, партія, принципи партії, розвиток.

Актуальність даної теми полягає у тому, що політичні партії у Німеччині є надзвичайно важливими, адже вони не тільки сприяють розвитку політичної системи Німеччини, але й сприяють формуванню політичної волі народу.

Для початку, опишемо структуру ФРН як держави. Федеративна Республіка Німеччина – демократична парламентська федеративна держава, яка була заснована у 1949 році. Її столицею є Берлін. Офіційною мовою Німеччини є німецька. Законодавча гілка влади має двопалатну систему: в законодавстві поряд із Німецьким Бундестагом у прийнятті законів бере участь Бундесрат, що складається з представників, делегованих земельними урядами, які захищають інтереси земель. Згідно з Основним Законом влада президента обмежена, значно більше владних повноважень надано канцлеру (прем'єр-міністру). За державним устроєм Німеччина – федеративна держава, що складається з 16 федеральних земель, кожна з яких має свою конституцію, парламент і уряд. Найвища державна влада належить федерації. Федеральні землі на федеральному рівні представлені Бундесратом, який бере участь у законодавчій діяльності федерації.

Що стосується виборчого права, то воно є загальним, рівним і таємним, у виборах громадяни мають право брати участь починаючи з 18-річного віку (на комунальних виборах – з 16 років). Вибори до Бундестагу відбуваються кожні чотири роки.

У Німеччині існує багатопартійна система, партії мають особливе конституційно-правове становище та користуються державною фінансовою підтримкою. [3, с. 3]

Яким же чином та в яких умовах сформувалися та продовжують формуватися політичні партії, які становлять сьогодні основу політичної системи ФРН? Слід зазначити, що з 36 партій, які висували своїх кандидатів на перші вибори до бундестагу в 1949 році, лише чотири були в змозі протягом півстоліття стабільно долати під час виборів 5-відсотковий бар'єр, аби здобути три прямі мандати. Те, що в Німеччині іменується політичним ландшафтом країни, створювалося після війни практично на порожньому місці. І все-таки ледве більш ніж за півстоліття у ФРН вдалося створити партійну систему, що вважається однією зі зразкових у Європі, якщо не в цілому світі. А починалися ці процеси у момент, що у німців називається “нуль годин” – у травні 1945-го. Відразу ж вийшла з підпілля і легалізувалася найстаріша в країні партія – Соціал-демократична партія Німеччини (СДПН), основи якої були закладені ще у 1863 році. Одночасно на політичній арені знову виникла Комуністична партія Німеччини (КПН), що відійшла від лівого крила соціал- демократії після Першої світової війни. У

східній зоні окупації СДПН і КПН через рік у добровільно-примусовому порядку були злиті в Соціалістичну єдину партію Німеччини (СЄПН). Підім'явши під себе всі інші партії, вона безроздільно панувала в НДР більше 40 років. У Західній же Німеччині обидві ці партії, що підкреслено іменували себе “робітничими”, співіснували спочатку мирно, потім – усе більш агресивно. Аж до 1956 року, коли Конституційний суд ФРН після 8-місячного розслідування заборонив КПН, оголосивши, що “диктатура пролетаріату, до якої відкрито, відповідно до свого статуту, прагне зазначена партія, несумісна з вільним демократичним устроєм суспільства”. Суд при цьому вказав не тільки на “войовничу, агресивну риторичку” комуністів, але насамперед – на конкретні дії такого роду, що, врешті-решт, і стало підставою для видалення КПН із партійної системи країни.[4, с. 115-116]

Що стосується сучасних партій, в найвищому органі законодавчої влади Німеччини – Бундестазі за результатами виборів 2013 року їх представлено п'ять: Християнсько-демократичний союз, Християнсько-соціальний союз, Соціал-демократична партія Німеччини, Союз 90/Зелені та Ліві. Окрім них в Німеччині безліч партій різної спрямованості такі як: Партія Центру, Фіолетові за духовну політику, Марксистсько-ленінська партія Німеччини, Піратська партія Німеччини, Партія цивільних прав за розширення свободи і демократії – Свобода, Партія Розуму, Німецький соціальний союз, Національно-демократична партія Німеччини, Феміністична партія – «Жінки, Альтернатива для Німеччини, Партія пенсіонерів Німеччини, Партія біблійвірних християн, Союз за оновлення та справедливість, PEGIDA та безліч інших. Розпочнемо з Християнсько-демократичного союзу – партії, що очолює правлячу коаліцію в Федеральному парламенті Німеччині, і є класичною консервативною партією створеною 26 червня 1945 року.[3, с. 197] Діяльність партії базується на дотриманні християнських цінностей, побудові та розвитку соціальної держави з ринковою економікою та дотриманні спорідненості й невідступності від принципів Західноєвропейського демократичного парламентаризму. Соціал-демократична партія Німеччини є однією з найстаріших партій в Німеччині. СДП є класичною соціал-демократичною партією. Союз 90/Зелені є союзом, що утворився у результаті об'єднання Партії Зелених і Союзу 90 в 1993 році, є класичним політичним об'єднанням, що впроваджує в державі «зелену політику», а також виступає за помірковане довгострокове планування розвитку політики держави . Ліві є класичною соціалістичною партією, ідеологічною основою якої є соціалізм.

Не слід забувати про одну з головних особливостей ФРН – федеративний принцип побудови республіки . Дана особливість призводить до того, що дані партії не представлені в федеральному парламенті, однак мають широке представництво у землях, що при федеративному принципі побудови держави, призводить до того, що правляча коаліція має шукати компроміс й будувати політичний діалог. Тому огляд нових політичних сил, що поступово набирають підтримки населення, є досить важливим для прогнозування та розуміння майбутніх трансформацій, що в майбутньому можливо матимуть місце в зовнішній та внутрішній політиці ФРН.[1, с. 30] Партія Центру хоча й нині не входить до Бундестагу, однак є однією з найстаріших

та впливових партій в Німеччині, яка базується на принципах консерватизму та побудови соціальної держави з дотриманням ідеалів католицизму. Досить цікавою є партія – Фіолетові за духовну політику, що була створена в 2001 році, ідеологічною основою якої виступає гуманізація внутрішньої та зовнішньої політики ФРН, поглиблення духовності політиків, дотримання гендерної рівності. Марксистсько-ленінська партія Німеччини, виступає за побудову комуністичної держави яка б мала базуватись на марксистсько-ленінському вченні. Партія Розуму є невеличкою партією, що з моменту появи в 2009 році й до сьогодні через активну політичну діяльність лідера Олівера Яніка виступає за збільшення особистої свободи громадян, зменшення втручання держави в приватне та економічне життя людей, а також за мінімізацію кількісного складу держслужбовців. Німецький соціальний союз – соціалістична партія, яка виникла в 1990 році в Лейпцизі у Східній Німеччині, за політичними поглядами досить подібна до ХСС партії. Відмінністю є те, що на відміну від Християнського соціалістичного союзу вона надає захисту громадянам та надає широку державну підтримку для студентів та пенсіонерів, в сфері страхування та медицини [2, с. 199]

Феміністична партія – «Жінки» є політичним утворенням, що виступає з феміністичною ідеологією, була заснована у 2002 році. Дана невелика за чисельністю партія виступає на захист прав жінок від будь-яких видів дискримінації, бореться за розширення можливостей німецьких жінок отримати економічну незалежність. Партія пенсіонерів Німеччини була створена в 2002 році як політична сила, що мала на державному рівні боротися за збереження та розширення соціальних прав пенсіонерів. Виступає за розширення соціальної сфери захисту людей похилого віку з боку держави, виступає проти скасування системи подвійного оподаткування заробітків працюючих пенсіонерів, а також за те, що медичний та інші елементи соціального захисту має надавати держав, а не самі люди мусять отримувати у страхових фондів. Досить незвичайною є Партія біблійних християн заснована в 1989 році. Дана партія класифікується німецькими політологами як християнська фундаменталістська партія, до складу якої входить багато представників різних радикальних протестантських християнських течій.

Таким чином, можна сказати, що всі наведені партії представляють обличчя сучасної партійної системи ФРН, що з одного боку представлено повним спектром найрізноманітніших політичних партій. Однак, не слід забувати про те, що це складна розгалужена система яка щодня розвивається і яка представляє й захищає інтереси різних прошарків населення, різних майнових класів, різних релігійних груп та вікових груп громадян ФРН.

Список використаної літератури:

1. Кудряченко А. Партійно-політична система сучасної Німеччини / А.Кудряченко // Трибуна. – 2002. – № 1/2. – С. 29-32
2. Мазанов В. Сучасний розвиток партійної системи Німеччини / В.Мазанов // Актуальні проблеми політики. – 2015. – № 55. – С. 197-203

3. Ковбасюк Ю.В. Система державного управління Федеративної Республіки Німеччина: досвід для України / Ю. В. Ковбасюк, С. В. Загороднюк, П. І. Крайнік. – К.: НАДУ, 2010. – 76 с.
4. Шаповалов О. Політичні партії в контексті формування політичної системи ФРН / О. Шаповалов // Наукові праці. 2007. – №4. – С. 115-117.

Федоринчик А.

ОСОБЛИВОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті розкрито основи Конституційного права у Великій Британії. Шляхом аналізу попередніх досліджень автор визначає особливості Конституції Великої Британії, її складові та роль у правовій системі Великої Британії.

Ключові слова: Конституційне право, конституція Великої Британії, роль Конституції.

Конституція Великої Британії довгий час залишається унікальним феноменом на арені світового права. Хоча, її унікальність не розкривається у глобальних відмінностях в своїй суті, а лише полягає у формі нормативно-правового акту – необхідність проведення конституційної реформи тривалий час постає нагальним питанням уряду Великої Британії та предметом постійних досліджень та дискусій.

Метою дослідження є розкрити особливості Конституційного права Великої Британії, дослідити складові та форму Конституції Великої Британії, сформулювати чітке розуміння ролі Конституції у системі права Великої Британії.

Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії (як правило, скорочено зветься - Великобританією або за назвою основної частини - Англією) знаходиться у Західній Європі на Британських островах. Столиця Великобританії - Лондон. Великобританія порівняно невелика країна. Незважаючи на невелику територію та порівняно малу чисельність населення, Великобританія грає дуже суттєву роль на міжнародній арені, а також є державою з багатовіковими демократичними традиціями.

Незважаючи на те, що перші конституційні акти в сучасному значенні були прийняті в кінці XVIII століття в США, Франції, Польщі, першість у справі конституційного будівництва, належить Англії, яка вважається батьківщиною конституціоналізму і парламентаризму. Точкою відліку в цьому процесі слід вважати Велику хартію вольностей 1215 р., коли королівська влада змушена була піти на певні поступки дворянству і деякої частини заможних підданих. Саме з цього часу прерогативою парламенту, а не короля було встановлення податків, свобода і недоторканість особи і майна та інше.

Історичні особливості розвитку держави зумовили нестандартний характер британської конституції. Великобританія не знає одноразово створеного акту як конституції. Особливості конституції відносяться до форми, але не стосуються її змісту або суті. За формою британська конституція має комбінований, несистематизований характер; вона складається з двох частин - писаної і неписаної. Такий характер мають